ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 619 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 των Κάτω Χωρών και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 των Κάτω Χωρών

{SWD(2023) 619 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 των Κάτω Χωρών και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 των Κάτω Χωρών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023[4], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία οι Κάτω Χώρες συγκαταλέγονται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 των Κάτω Χωρών. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2023, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαρτίου 2023.

(3) Μολονότι οι οικονομίες της ΕΕ επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενόσω η ΕΕ παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της ΕΕ.

(4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο *Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών*[5] με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Το σχέδιο συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, επιτάχυνση της πρόσβασης

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης ανακοίνωση με τίτλο *Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030*[6], διαρθρωμένη με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

(5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(6) Ο κανονισμός REPowerEU[7], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

(7) Στις 8 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024. Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών[8]. Η Επιτροπή

---

6 COM(2023) 168 final.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

8 COM(2023) 141 final.

υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στα τέλη του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, καθώς και την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν τα μέτρα τους πολύ καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε οι δημοσιονομικές συστάσεις να ποσοτικοποιηθούν, να διαφοροποιηθούν και να διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ[9]. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

(8) Στις 26 Απριλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σκοπός των προτάσεων είναι να παράσχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάρτιση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους, προβλέποντας παράλληλα ένα αυστηρότερο καθεστώς επιβολής για να διασφαλίσουν ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων τους. Στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 8 Ιουλίου 2022, οι Κάτω Χώρες υπέβαλαν στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 4 Οκτωβρίου 2022, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η

9 COM(2022) 583 final.

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 4ης Οκτωβρίου 2022, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών (ST 12275//22· ST 12275//22 ADD 1).

οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι οι Κάτω Χώρες έχουν εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(10) Στις 28 Απριλίου 2023, οι Κάτω Χώρες υπέβαλαν το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και στις 28 Απριλίου 2023 το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση των Κάτω Χωρών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(11) Στις 24 Μαΐου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για τις Κάτω Χώρες[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο των Κάτω Χωρών όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο των Κάτω Χωρών όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τις Κάτω Χώρες και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023[12]. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι Κάτω Χώρες αντιμετωπίζουν μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, εξακολουθούν να παρατηρούνται ευπάθειες σχετιζόμενες με τα υψηλά επίπεδα ιδιωτικού χρέους και το μεγάλο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, οι οποίες έχουν διασυνοριακό αντίκτυπο, αν και εμφανίζουν κάποια σημάδια υποχώρησης. Το μέγεθος του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, παρά τις πρόσφατες αναθεωρήσεις των στοιχείων, και του ιδιωτικού χρέους είναι μεγάλο με βάση τα διεθνή πρότυπα και υπερβαίνει τα θεμελιώδη μεγέθη της οικονομίας. Το μεγάλο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε το 2022, γεγονός που οφείλεται στην επιδείνωση των όρων εμπορίου, την αύξηση του λογαριασμού τρεχουσών συναλλαγών σε σταθερές τιμές και τη διεύρυνση του ελλείμματος πρωτογενών εισοδημάτων. Όσο βελτιώνονται οι όροι εμπορίου, αναμένεται έντονη ανάκαμψη του πλεονάσματος το 2023 και σταθεροποίησή του το 2024. Έχει σημειωθεί περιορισμένη πρόοδος σε επίπεδο πολιτικής, αλλά πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για τον περιορισμό των εμποδίων στις επενδύσεις. Το χρέος των μη χρηματοπιστωτικών εταιρειών και των νοικοκυριών παραμένει υψηλό, το δε χρέος των νοικοκυριών είναι πιο ανησυχητικό, καθώς καθιστά τα νοικοκυριά ευάλωτα σε κλυδωνισμούς και οι κίνδυνοι επιδεινώνονται εξαιτίας της υψηλής και αυξανόμενης υπερτίμησης των τιμών των κατοικιών. Στο μέλλον, το χρέος αναμένεται

[11] SWD(2023) 619 final.

[12] SWD(2023) 640 final.

να συνεχίσει τη μέτρια καθοδική πορεία του. Παρά τη μέτρια υποχώρηση των τιμών των κατοικιών, η πίεση στη στεγαστική αγορά συνεχίζεται, κυρίως επειδή η κατασκευή νέων κατοικιών εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά των στόχων της κυβέρνησης. Ταυτόχρονα, η χρηματοδοτούμενη με δανειακά κεφάλαια ιδιοκτησία κατοικιών εξακολουθεί να επιδοτείται με ευνοϊκή φορολογία, ενώ οι πολιτικές που αφορούν την ιδιωτική αγορά ενοικίασης ακινήτων κινδυνεύουν να υπονομεύσουν την ανάπτυξή της.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[13], το δημοσιονομικό ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης των Κάτω Χωρών μειώθηκε από έλλειμμα 2,4 % του ΑΕΠ το 2021 σε ισοσκελισμένο προϋπολογισμό το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε από 52,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 σε 51,0 % στα τέλη του 2022.

(14) Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Παραδείγματα μέτρων που μειώνουν τα έσοδα το 2022 είναι η μείωση του ΦΠΑ στην ενέργεια και του ειδικού φόρου κατανάλωσης στη βενζίνη και το ντίζελ. Από την άλλη πλευρά, παραδείγματα μέτρων που αυξάνουν τις δαπάνες είναι η έκπτωση στους λογαριασμούς ενέργειας τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο και η στήριξη των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος που αντιμετωπίζουν υψηλούς λογαριασμούς ενέργειας. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίστηκε εν μέρει από νέους φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των παραγωγών και προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από συνεισφορά αλληλεγγύης κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου με συντελεστή 33 %. Η Επιτροπή εκτιμά το καθαρό δημοσιονομικό κόστος αυτών των μέτρων σε 0,6 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 μειώθηκε στο 0,3 % του ΑΕΠ το 2022, από 1,8 % το 2021.

(15) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στις Κάτω Χώρες[14] να συνεχίσουν να επιδιώκουν έναν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2022, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[15] το 2022 ήταν υποστηρικτικός, στο -0,5 % του ΑΕΠ, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, οι Κάτω Χώρες συνέχισαν να στηρίζουν την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία

---

13 Eurostat - Δείκτες ευρώ, 47/2023, 21.4.2023

14 Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας των Κάτω Χωρών για το 2021 (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 88).

15 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται με βάση τη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

της ΕΕ ανήλθαν στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2022 (0,2 % του ΑΕΠ το 2021). Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό[16]. Ως εκ τούτου, οι Κάτω Χώρες δεν διατήρησαν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, κάτι που δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε επεκτατική συμβολή ύψους 0,4 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, οι Κάτω Χώρες διατήρησαν επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

(17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας είναι ρεαλιστικό. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,6 % το 2023 και κατά 1,4 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπεται ελαφρώς μεγαλύτερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,8 % το 2023 και ελαφρώς μικρότερη αύξηση κατά 1,2 % το 2024. Αυτό οφείλεται κυρίως σε μικρές διαφορές στις προοπτικές της εγχώριας ζήτησης και τα δύο έτη.

(18) Στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 3,0 % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση το 2023 είναι απόρροια κυρίως του κόστους της δέσμης μέτρων για την ενέργεια, των αυξανόμενων δαπανών για τόκους και των πρόσθετων προβλεπόμενων δαπανών που σχετίζονται με κοινωνικές προκλήσεις, όπως η πράσινη μετάβαση, ο περιορισμός της υπέρμετρης εναπόθεσης αζώτου, η εκπαίδευση και η προσφορά κατοικιών. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από 49,3 % στο τέλος του 2022 σε 48,4 % στο τέλος του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 2,1 % του ΑΕΠ για το 2023. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι τα στοιχεία για τα αποτελέσματα του ισοζυγίου της κυβέρνησης για το 2022 αποδείχθηκαν καλύτερα από αυτά που προβλέπονταν στο πρόγραμμα σταθερότητας. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ είναι υψηλότερος και εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 49,3 % στα τέλη του 2023. Η διαφορά οφείλεται στο γεγονός ότι τα στοιχεία για τα αποτελέσματα για το 2022 αποδείχθηκαν υψηλότερα από αυτά που προβλέπονταν στο πρόγραμμα σταθερότητας, ως αποτέλεσμα της υψηλής προσαρμογής αποθεμάτων-ροών το 2022.

(19) Το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα δημοσιονομικά μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022 (ειδικότερα, μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στη βενζίνη και το ντίζελ και στήριξη των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος) και νέα μέτρα, όπως το ανώτατο όριο τιμών ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου και το καθεστώς στήριξης ενεργοβόρων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές

[16] Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει στο 1,1 % του ΑΕΠ το 2023[17]. Τα περισσότερα μέτρα το 2023 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, το ύψος των στοχευμένων μέτρων στήριξης, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση για το 2023, εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2023 (έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να παραμείνει σταθερό σε σύγκριση με το 2022.

(20) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[18] στις Κάτω Χώρες να λάβουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής[19], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Οι Κάτω Χώρες θα πρέπει να βρίσκονται σε ετοιμότητα για να προσαρμόζουν τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στις Κάτω Χώρες να επεκτείνουν τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης.

(21) Το 2023 σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-1,1 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (-0,5 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) το 2023 προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 0,9 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το αυξημένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,4 % του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών οφείλεται μόνο εν μέρει στη στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφείλεται επίσης σε μη στοχευμένα μέτρα στον τομέα της ενέργειας, στις μόνιμες αυξήσεις των μισθών του δημόσιου τομέα και των κοινωνικών παροχών, καθώς και στις αυξημένες δαπάνες στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Συνολικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών

---

17 Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων στο σκέλος των κεφαλαιουχικών δαπανών.

18 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων των Κάτω Χωρών και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 των Κάτω Χωρών (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 154).

19 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος των Κάτω Χωρών, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 7,9 % σε ονομαστικούς όρους.

τρεχουσών δαπανών δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν ουδέτερη συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,0 εκατοστιαίων μονάδων. Επομένως, οι Κάτω Χώρες σχεδιάζουν να χρηματοδοτήσουν πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ενώ προβλέπεται να διατηρήσουν και τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις[20]. Σχεδιάζουν να χρηματοδοτήσουν δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, χρηματοδοτούμενες εν μέρει από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, όπως επενδύσεις και διευκόλυνση της ανάπτυξης υπεράκτιων αιολικών πάρκων, παροχή κινήτρων για τη χρήση υδρογόνου και βελτίωση του ψηφιακού γραμματισμού των μαθητών.

(22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 2,6 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στον τομέα της ενέργειας. Το πρόγραμμα προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε 48,7 % στα τέλη του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 1,7 % του ΑΕΠ το 2024. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα, κυρίως χάρη στα αποτελέσματα βάσης από τον χαμηλότερο προβλεπόμενο δείκτη ελλείμματος ως προς το ΑΕΠ το 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 48,8 % στα τέλη του 2024.

(23) Το πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση όλων των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Η Επιτροπή στηρίζεται και αυτή στην υπόθεση της πλήρους κατάργησης των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Αυτή η υπόθεση εξαρτάται από την παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας.

(24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου[21]. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας[22], ενδείκνυται η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,3 % του ΑΕΠ για το 2024. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων

---

20 Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους -0,2 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

21 Πρβλ. άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, το οποίο απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

22 Η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι Κάτω Χώρες θα χρειαστούν μέση ετήσια αύξηση του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου ως ποσοστό του ΑΕΠ ύψους 0,35 εκατοστιαίων μονάδων για να επιτύχουν εύλογη μείωση του χρέους ή να διατηρήσουν το δημόσιο χρέος σε συνετά επίπεδα μεσοπρόθεσμα. Η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2022 της Επιτροπής. Το σημείο εκκίνησης για την εκτίμηση αυτή ήταν το προβλεπόμενο δημόσιο έλλειμμα και χρέος για το 2024, το οποίο βασιζόταν στην παραδοχή της απόσυρσης των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024.

πρωτογενών δαπανών[23] το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 3,5 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Ταυτόχρονα, τα εναπομένοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 1,1 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, ανάλογα με τις εξελίξεις στην αγορά ενέργειας και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ οι πόροι που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα οδηγούσε σε αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης για το 2024. Ωστόσο, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Εάν αυτό επιβεβαιωθεί, ενδείκνυται χαμηλότερη αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024.

(25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών σε 1,7 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό αύξησης. Η προσαρμογή που προβλέπει η Επιτροπή συνάδει με την εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί με την πλήρη κατάργηση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας.

(26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν από 3,4 % του ΑΕΠ το 2023 σε 3,5 % του ΑΕΠ το 2024. Η αύξηση των επενδύσεων αντικατοπτρίζει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων και των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, ιδίως μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Το πρόγραμμα αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε αυτές περιλαμβάνονται μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, της έρευνας και της ανάπτυξης, της αγοράς εργασίας και της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, οι οποίες αποτελούν επίσης μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(27) Το πρόγραμμα σταθερότητας περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2027. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί σε 2,8 % έως το 2026 και σε 3,2 % του ΑΕΠ το 2027. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να παραμείνει σε ποσοστό χαμηλότερο του 3 % του ΑΕΠ έως το 2026 και να υπερβεί το 3 % του ΑΕΠ το 2027. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 48,7 % στο τέλος του 2024 σε 52,7 % έως το τέλος του 2027.

(28) Η ραγδαία αύξηση των τιμών των κατοικιών τα τελευταία έτη είχε ως αποτέλεσμα μια υπερτιμημένη στεγαστική αγορά. Ωστόσο, με την αυστηροποίηση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών, η στεγαστική αγορά έφθασε σε σημείο καμπής στα μέσα του 2022, καθώς οι τιμές των κατοικιών άρχισαν να υποχωρούν κατόπιν της ανόδου των επιτοκίων των ενυπόθηκων δανείων. Το ενυπόθηκο χρέος σε σχέση με το ΑΕΠ παραμένει υψηλό στις Κάτω Χώρες, με βάση τα διεθνή πρότυπα. Αυτό οφείλεται στα σχετικά υψηλά όρια δανειοληψίας (δείκτης δανείου-αξίας) και στις σημαντικές φορολογικές ελαφρύνσεις για τις πληρωμές ενυπόθηκων δανείων. Παρότι

[23] Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, καθώς και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

η έκπτωση φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων μειώνεται σταδιακά, παραμένει υψηλή. Το υψηλό χρέος των νοικοκυριών που προκύπτει καθιστά τα νοικοκυριά ευάλωτα σε οικονομικούς κλυδωνισμούς, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό τώρα που έχουν αυξηθεί οι κίνδυνοι διόρθωσης των τιμών των κατοικιών. Ταυτόχρονα, η ιδιωτική αγορά ενοικίασης ακινήτων είναι σχετικά μικρή και, ως εκ τούτου, είναι περιορισμένη η προσφορά οικονομικά προσιτών και διαθέσιμων εναλλακτικών λύσεων έναντι της αγοράς κατοικίας. Η έλλειψη οικονομικά προσιτών κατοικιών προς ενοικίαση υπονομεύει επίσης την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού. Η εξάλειψη των εμποδίων που εμποδίζουν επί του παρόντος τις επενδύσεις, μεταξύ άλλων στην κατασκευή κατοικιών, θα έδινε στην κυβέρνηση τη δυνατότητα να υλοποιήσει επιτυχώς τα σχέδιά της για αύξηση της προσφοράς κατοικιών και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να συμβάλει στην εξωτερική επανεξισορρόπηση, καθώς και στην καλύτερη λειτουργία της στεγαστικής αγοράς.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Παρότι το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των Κάτω Χωρών εγκρίθηκε μόλις το 2022, η εφαρμογή του βρίσκεται πλέον σε εξέλιξη. Η ταχεία διαπραγμάτευση της επιχειρησιακής συμφωνίας θα συμβάλει στην εφαρμογή του σχεδίου και είναι αναγκαία για την υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής, η οποία αναμένεται έως τα τέλη του 2023. Η εφαρμογή βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ προς το παρόν οι κίνδυνοι μη απορρόφησης φαίνονται περιορισμένοι λόγω της σχετικά μικρής χρηματοδότησης. Η προετοιμασία του κεφαλαίου για το REPowerEU βρίσκεται σε εξέλιξη. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων των Κάτω Χωρών στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής των Κάτω Χωρών το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στις Κάτω Χώρες.

(31) Πέραν των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που καλύπτονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, οι Κάτω Χώρες αντιμετωπίζουν ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με τον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας, τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και την υπέρμετρη εναπόθεση αζώτου.

(32) Το μερίδιο της ευέλικτης απασχόλησης (τόσο των εργαζομένων με συμβάσεις ευέλικτης και προσωρινής απασχόλησης όσο και των αυτοαπασχολούμενων χωρίς μισθωτούς) στην αγορά εργασίας εξακολουθεί να είναι υψηλό στις Κάτω Χώρες. Αυτό, αφενός, συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο κατακερματισμού της αγοράς εργασίας,

με ιδιαίτερα στρεβλωτικές επιπτώσεις στο περιθώριο της αγοράς εργασίας και, αφετέρου, μπορεί να εντείνει την ανισότητα των ευκαιριών και να υπονομεύσει την παραγωγικότητα. Κάποιος βαθμός ευελιξίας στην αγορά εργασίας μπορεί να συμβάλει στην προσαρμοστικότητα της οικονομίας και να ικανοποιήσει καλύτερα τις ατομικές προτιμήσεις. Ωστόσο, η υπερβολική χρήση ευέλικτων μορφών απασχόλησης μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις για τους εργαζόμενους και την ευρύτερη οικονομία. Για παράδειγμα, η συμμετοχή σε κατάρτιση και διά βίου μάθηση είναι δύσκολη για όσα άτομα έχουν συμβάσεις απασχόλησης με ευέλικτες ρυθμίσεις, γεγονός που με τη σειρά του περιορίζει τις επενδύσεις σε δεξιότητες. Σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών προτίθεται να λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση των διαφορών ανάμεσα στις μόνιμες και τις ευέλικτες εργασιακές ρυθμίσεις. Στα σχέδια συγκαταλέγονται η κατάργηση των συμβάσεων μηδενικών ωρών εργασίας και η αντικατάσταση των συμβάσεων «επιφυλακής» στην παρούσα μορφή τους από ένα νέο είδος σύμβασης που παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια εισοδήματος για τους εργαζόμενους, καθώς και βελτιώσεις στην εργασιακή ασφάλεια των εργαζομένων μέσω εταιρειών προσωρινής απασχόλησης. Σημαντικό ρόλο θα έχει η ταχεία πρόοδο ως προς την εφαρμογή των εν λόγω σχεδίων, ώστε να διασφαλιστεί ότι η επιλογή ενός συγκεκριμένου τύπου σύμβασης απασχόλησης θα βασίζεται στις ειδικές ανάγκες της θέσης εργασίας ή στις προτιμήσεις των εργαζομένων και, παράλληλα, να βελτιωθεί η απασχόληση και η κοινωνική θέση των ατόμων που εργάζονται με καθεστώς ευέλικτης απασχόλησης και να μειωθεί ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας.

(33) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων αποτελούσαν ήδη χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας των Κάτω Χωρών πριν από την πανδημία COVID-19, αλλά έκτοτε έχουν επεκταθεί σε όλους τους τομείς. Τομείς όπως οι ΤΠΕ, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η εκπαίδευση και οι τεχνικές θέσεις εργασίας αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές ελλείψεις, οι οποίες υπήρχαν ήδη πριν από την πανδημία και αναμένεται να συνεχιστούν, εν μέρει λόγω των δημογραφικών εξελίξεων. Παρά το υψηλό συνολικό ποσοστό συμμετοχής, οι Κάτω Χώρες εξακολουθούν να διαθέτουν αναξιοποίητο και υποχρησιμοποιούμενο δυνητικό εργατικό δυναμικό, όπως άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης. Μόλις αρχίσουν να εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ελάχιστα άτομα επιλέγουν να αυξήσουν τις ώρες εργασίας τους. Η τάση αυτή μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από τους υψηλούς οριακούς φορολογικούς συντελεστές, υποχρεώσεις (ή αναμενόμενες μελλοντικές υποχρεώσεις) που αφορούν την άτυπη φροντίδα παιδιών ή άλλων μελών της οικογένειας και/ή την ποιότητα της εργασίας ή την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Για την κάλυψη των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, θα πρέπει να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και, παράλληλα, να αντιμετωπιστούν οι ειδικές ανά κλάδο ανάγκες και τροχοπέδες και να πραγματοποιηθούν επενδύσεις που ενισχύουν την παραγωγικότητα. Θα μπορούσε να εξεταστεί ένας συνδυασμός πολιτικών για την κάλυψη των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, όπως οι εξής πολιτικές: i) περαιτέρω μείωση του οριακού φορολογικού συντελεστή και/ή βελτίωση της διαφάνειας του οριακού φορολογικού συντελεστή που επιβάλλεται σε ιδιώτες· ii) αύξηση των μισθών σε κλάδους με διαρθρωτικές ελλείψεις, ιδίως σε εκείνους που συγκεντρώνουν εργοδότες του δημόσιου τομέα και ημικρατικούς εργοδότες· iii) προώθηση της ποιότητας της εργασίας και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής· iv) βελτίωση του επαγγελματικού προσανατολισμού· και v) βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες παιδικής φροντίδας. Επιπλέον, η

ενίσχυση των ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων ή επανειδίκευσης μέσω στοχευμένων και εξατομικευμένων μέτρων, ιδίως για όσα άτομα βρίσκονται στο περιθώριο της αγοράς εργασίας και για τα οικονομικά μη ενεργά άτομα, θα μπορούσε να συμβάλει στην άμβλυνση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και στη βελτίωση των κοινωνικών αποτελεσμάτων.

(34) Παρότι οι Κάτω Χώρες έχουν θεσπίσει μέτρα για τη μείωση της εξάρτησής τους από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, το πετρέλαιο και φυσικό αέριο αντιστοιχούσαν στο 38 % και το 41 %, αντίστοιχα, του ενεργειακού τους μείγματος, γεγονός που καθιστά την οικονομία των Κάτω Χωρών ευάλωτη στις παγκόσμιες εξελίξεις των τιμών. Απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες προκειμένου οι Κάτω Χώρες να επιτύχουν τους στόχους της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030. Παρά τις αυξημένες φιλοδοξίες για την εγκατάσταση πρόσθετης δυναμικότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας το 2021 ανήλθε σε μόλις 13,0 %, ποσοστό χαμηλότερο τόσο από τον ενωσιακό στόχο κατόπιν πολιτικής συμφωνίας όσο και από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 21,8 %. Ως εκ τούτου, οι Κάτω Χώρες εξακολουθούν να συγκαταλέγονται στα κράτη μέλη με τις χειρότερες επιδόσεις όσον αφορά το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, καθώς έχουν μια από τις μεγαλύτερες αποκλίσεις μεταξύ του μεριδίου του 2021 και των στόχων για το 2030. Είναι απαραίτητη η επέκταση του δικτύου μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να επιταχυνθεί η εγκατάσταση τόσο χερσαίων όσο και υπεράκτιων υποδομών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Λόγω της προοδευτικά αυξανόμενης συμφόρησης του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων αναγκάζονται συχνά να απορρίπτουν αιτήματα πρόσβασης στο δίκτυο από νέους παραγωγούς και καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Δεδομένου ότι η κατανάλωση αερίου στις κατοικίες αντιπροσωπεύει περίπου το 25 % της συνολικής κατανάλωσης φυσικού αερίου στις Κάτω Χώρες, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στο κτιριακό απόθεμα (για παράδειγμα, με ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης προς ενθάρρυνση των ανακαινίσεων και αυστηρότερη επιβολή των απαιτήσεων ενεργειακού ελέγχου για τη βιομηχανία) μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην περαιτέρω μείωση των ανθρακούχων εκπομπών και της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στις Κάτω Χώρες μειώθηκε κατά 29 % την περίοδο από τον Αύγουστο 2022 έως τον Μάρτιο 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου την ίδια περίοδο κατά τα προηγούμενα 5 έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 %. Οι Κάτω Χώρες καλούνται να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024[24].

(35) Λόγω των αρνητικών επιπτώσεων της υπέρμετρης εναπόθεσης αζώτου σε φυσικές περιοχές που οφείλονται κυρίως στην εντατική γεωργία των Κάτω Χωρών, επί του παρόντος έχει ανασταλεί η έκδοση αδειών για ορισμένα έργα που εκπέμπουν άζωτο, ιδίως για κατασκευαστικά έργα. Η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών λαμβάνει μέτρα για τη μείωση της εναπόθεσης αζώτου, ιδίως μέσω ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανά περιοχή σε επίπεδο επαρχίας. Απαιτείται περαιτέρω στήριξη για να καταστεί ο γεωργικός τομέας πιο βιώσιμος και, παράλληλα, να διασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα, παραδείγματος χάρη, με τη στήριξη της μείωσης του ζωικού κεφαλαίου, την επιτάχυνση της μετάβασης στην κυκλική και/ή βιολογική γεωργία και της αύξηση της ψηφιοποίησης και της καινοτομίας.

[24] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου

(36) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η μεταποίηση, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Το 2022 αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού στις Κάτω Χώρες για 108 επαγγέλματα που απαιτούν ειδικές δεξιότητες ή γνώσεις για την πράσινη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων επαγγελματιών του τομέα περιβαλλοντικής προστασίας, τεχνιτών μονώσεων και τεχνικών δομικών έργων.

(37) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη του[25] αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(38) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίξουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική και προσωρινή, ότι απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης. Για τις Κάτω Χώρες, οι συστάσεις 1, 2, 3 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης, της τέταρτης και της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

(39) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και το πρόγραμμα σταθερότητας 2023. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται κατωτέρω στη σύσταση 1. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το υψηλό ιδιωτικό χρέος και τις ευπάθειες που

[25] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

συνδέονται με το υψηλό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Οι συστάσεις 2 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της σύστασης 1 όσον αφορά τις υψηλότερες επενδύσεις. Η σύσταση 1 συμβάλλει τόσο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών όσο και στην εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 38.

ΣΥΝΙΣΤΑ στις Κάτω Χώρες να λάβουν μέτρα το 2023 και το 2024 προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως το τέλος του 2023, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

   Να ακολουθήσουν συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 3,5 % κατά μέγιστο.

   Να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

   Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσουν να εφαρμόζουν μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχουν συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

   Να μειώσουν τη μεροληπτική μεταχείριση του χρέους των νοικοκυριών και των στρεβλώσεων στη στεγαστική αγορά. Να στηρίξουν τη διαθεσιμότητα και την οικονομική προσιτότητα των κατοικιών στην ιδιωτική αγορά ενοικίασης ακινήτων. Να εξαλείψουν τους φραγμούς που εμποδίζουν τις επενδύσεις, μεταξύ άλλων, στον τομέα της κατασκευής κατοικιών.

2. Να συνεχίσουν τη σταθερή υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και να οριστικοποιήσουν ταχέως το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη υλοποίησής του. Να προχωρήσουν στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, απολύτως συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε στενή συνέργεια με αυτό.

3. Να μειώσουν τα κίνητρα χρήσης συμβάσεων ευέλικτης ή προσωρινής απασχόλησης. Λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανά τομέα ανάγκες, να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, παραδείγματος χάρη, με την αξιοποίηση του υποχρησιμοποιούμενου εργατικό δυναμικό και την ενίσχυση των ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, ιδίως για τα άτομα που βρίσκονται στο περιθώριο της αγοράς εργασίας και τα οικονομικά μη ενεργά άτομα.

4. Να περιορίσουν την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επιταχύνοντας την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, βελτιώνοντας τις ευρύτερες συνθήκες που ευνοούν τις επενδύσεις προς επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, επεκτείνοντας και επιταχύνοντας τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, ιδίως στο δομημένο περιβάλλον. Να στηρίξουν τη μετάβαση προς τη βιώσιμη γεωργία. Να εντείνουν τις προσπάθειες

πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος